

sebb korban a korai nyár túlszárnyalja. Leggyatrább a feketenyár növekedése.

3. Fontos a tág hálózat. Az eredetileg tágasan telepített állomány (hajdúnánási zöld övezet) jó benyomást keltő és magas fatömeget adó, bár az a meggyőződésem, hogy ugyanez az állomány 3×3 -as eredeti hálózatban telepítve, legalább 30%-kal nagyobb fatömeeggel rendelkezne. A túl nagy hálózatú telepítés — hacsak különös szempontok nem indokolják — kifogásolható.
4. Fontos a jó talajelőkészítés, a megtelepített állomány legalább 2—3 éven keresztül történő ápolása. A hajdúnánási zöldövezet nyárfásítása bizonyítja, hogy a teljes talajelőkészítés és ápolás nélkül végrehajtott fásítás fatömege 73%-kal alacsonyabb, mintha azt elvégeztük volna.
5. A tiszavasvári belvízlevezető csatorna partján telepített korai nyáras útmutatásul szolgálhat a jövő hasonló csatornafásításaihoz.

A Keleti Főcsatorna környékének nyárfásítása nagymértékben hozzájárulhat azoknak a célkitűzéseknek a megvalósításához, amelyek faanyagtermelésünk gyors fejlesztése terén előttünk állanak.

Gyorsannövő fafajok Békés megyében

SIPOS SÁNDOR erdőmérnök, Kecskemét

Hazánk erdőterületéből Békés megye mindössze 1,1%-ot — 2,5%-os erdősültséggel — mondhat magáénak és ezért első pillantásra talán nem is látszik erdőgazdasági szempontból számottevőnek. Jelentőségét mégis kiemeli az a körülmény, hogy itt van az országnak egyik legtermékenyebb vidéke, ahol a gyorsannövő fafajok nagyobb felkarolása révén, — elsősorban a megye délnyugati felében — olyan fatermesztési bázis alakítható ki, amely 15—20 éven belül nagyobb mértékben beleszólhat a népgazdaság faellátásába.

A megye nagyjából Szarvas—Gyula vonalával két olyan részre osztható, mely mind erdőgazdasági, mind mezőgazdasági szempontból egymástól elütő. Az északi terület a Kőrösvidék és a Nagykún—Hajdúhát erdőgazdasági tájakat foglalja magában. Itt a talaj általában erősen kötött, réti agyag és sok a szikes. Ezen a vidéken terül el az erdők 73%-a. A déli rész a Békési- és a Csanádi-háton terül el. A talaj itt legnagyobb részét középkötött mezőségi vályog és kevesebb a szikes. Ez a rész erdőben meglehetősen szegény, de több a szép mezővédő-, út- és községfásítás. Itt virágzó a mezőgazdaság és kiterjedtebb erdők létesítésére a jövőben sem lehet számítani.

A gyorsannövő fafajok jelenlegi területarányát és korosztálymegoszlását az 1. számú kimutatás tünteti fel. Az adatokban részben a fejlesztési tervre támaszkodtam, az időközi változások figyelembevételével. Az előhasználati állományok nem szerepelnek a kimutatásban. Az üzemi, gyorsannövő fajajú erdők 90%-ban az északi részben helyezkednek el; ezzel szemben a nem üzemi, gyorsannövő fafajok 65%-ban a déli megye-félen fordulnak elő. Ebből kifolyólag a nem üzemi, sokkal termelékenyebbek, hiszen itt van az országnak egyik nemesnyár és akác termőhelyi optimuma. Sajnos, az akác- és nemesnyár-állományok nagyrésze nem neki való termőhelyen áll és az állományápolásokat sokáig elhanyagolták — csak 3—4 év óta folyik nagyobb mértékben —, ezért sok beteg állományt, rontott erdőt is láthatunk. A tisztításoknak és gyérítéseknek idejében való és rendszeres elvégzése a gyorsannövő fafajoknál nagyon fontos, ezt sok negatív és egyelőre kevés pozitív példa igazolja.

Az akác foglalja el jelenleg a legnagyobb területet a gyorsannövők közül (63%-ot). Ez érthető is, mert a múlt század elejétől kezdve telepítették. Egy-két évtized óta egyre jobban a nyáarak — főleg a nemesnyáarak — felé fordul a figyelem, de azért még mindig az akácot is nagy kedvvel ülteti a falusi lakosság. Még néhány évig ez adja a legtöbb fatömeget a gyorsannövők közül.

Fafaj és korosztály-megoszlás

M e g n e v e z é s	1—10	11—20	21—30	30 év	Összesen	Fafaj- megoszlás %	
	éves	éves	éves	főltt			
h e k t á r							
<i>Üzemi területek</i>							
Nem gyorsannövők	1688	1311	1774	1152	5 925	41	
Gyorsannövők: akác	419	947	135	5	1 506	10	
nemesnyár	291	270	7	2	570	4	
hazainyár	83	4	2	1	90	1	
fűz és egyéb ...	32	6	1	1	40	—	
Összesen	2513	2538	1919	1161	8 131	56	
<i>Nem üzemi területek</i>							
Nem gyorsannövők	876	1276	332	222	2 706	19	
Gyorsannövők: akác	1183	618	352	50	2 203	15	
nemesnyár	1042	51	27	4	1 124	8	
hazainyár	150	5	3	2	160	1	
fűz és egyéb ...	30	23	12	5	70	1	
Összesen	3281	1973	726	283	6 263	44	
Üzemi és nem üzemi együtt	lassannövő gyorsannövő ... összesen	2564 3230 5794	2587 1924 4511	2106 539 2645	1374 70 1444	8 631 5 763 14 394	60 40 100
Együttes százalékos kormegoszlás	lassannövő gyorsannövő ... összesen	18 22 40	18 13 31	15 4 19	9 1 10	60 40 100	— — —

Az akác termőhelye elsősorban a megye déli fele. Itt van *Nagykamaráson az ország egyik legszebb akácosa magtermelő állománynak kijelölve*. Ez almos-akác, a cserjeszintben sok feketebodzával, kora 25—30 év, magassága 22—23 méter. Sok szép akác-fásítás van az utak mellett is. Ezek magukra vonják a figyelmet, mint pl. a békéscsaba—kondorosi út 20 éves erdősávjai az út két oldalán. A szemnek is megnyugtatóak a községekben levő gyönyörű akác-fasorok és tarfafásítások (Medgyes-egyháza, Nagy-kamarás, Kevermes, Bélmegyer stb.). A bánkúti csemetekertben 1,5 méteres egynyaras akácok is nőnek; ugyanott a kiültetés után visszavágott 1 éves csemete 2,5—3 méter magasra is megnő és sorfa-méretet is elér. A kötöttebb északi részen sem érdemlí meg az akác, hogy úgy elhanyagoljuk, mint az elmúlt évtized akác-üldözése során. Még ha 8—10 éves korában vágjuk ki, akkor is érdemes telepíteni; eddig a korig pedig általában kötött talajon is elfogadhatóan fejlődik és felényi idő alatt adhat ugyanannyi iparifát (szőlőkaró, bányafa), mint pl. a tölgy. Példát mutat erre a Gyula-Városerdőn levő 10 éves akác, mely a mellette levő 22 éves tölgyet már utólérte.

A déli részen fasorokban 1,5—2 méterre (sőt, 1 m-re is!) ülteti a jobbára saját maga nevelte akác-suhángot a falusi parasztság és nem is családok, mert — bár az akác szereti a fényt — idővel a fák szinte váltakozva kétfelé hajolnak és így oldalról kapnak arnyi mgvilágítást, hogy szépen fejlődnek és már 15—20 éves korában kivágják a 16—18 méter magas, 20—30 cm mellmagassági átmérőjű fát. Ennek a szép növekedésnek a jó termőhelyen kívül talán az is oka, hogy a parasztság már a múlt század végétől kezdve, amikor intézményes csemetenévelés még nem volt, az akácok gyökérsarjainak a szebbjeit szedi ki és elültetve, abból nevel magának suhángot. Így már néhány nemzedék óta végez ösztönösen bizonyos fokú kiválogatást. Ez főleg Nagy-kamarás környékén tapasztalható és még ma is sokan gyakorolják.

Az aránylag sok, rossz akác-állománynak az elmaradt állományápoláson kívül az az oka, hogy az erdők nagy része már a harmadik-negyedik sarj és ebből is sok a tuskósarj. A szikéseket kivéve, az egész déli részen jól diszlik az akác, de északon is elfogadható a fejlődése. Tapasztalható volt, hogy az északi, kötöttebb részekén végzett sorközi talajlazítást (pl. sekélyszántást) erőteljesebb növekedéssel hálálta meg, mert a talaj szellőzöttségét is szereti. Érdemes lenne még további magtermelő állományokat kijelölni, mégpedig az északi részen is, ahol már több nemzedéken át

némileg alkalmazkodhatott az ottani kötöttebb talajhoz. Célszerű volna foglalkozni az akác vegetatív szaporításával is (pl. gyökérsarjról), mert ez nagyobb lehetőséget adna a szelekcióra. Az akác nemesítésével eddig intézményesen nem sokat foglalkoztunk, de úgy gondolom a jövő útja erre vezet, mert a kínálmózo lehetőségeket így egyre jobban kihasználhatjuk.

A nyárok jelenleg a gyorsannövők területének csak 35%-át foglalják el, mégis fontossági sorrendben a legelső helyre kell tenni, mert a jövőben 55—60% területarányra célszerű felfuttatni. Ez a növelés szükség esetén még az akác rovására is indokolt, de csak az arányra vonatkozóan, mert mennyiségben az akác területének is növekednie kell. A gyorsannövő fajok jelenleg általában nem a legjobb termőhelyeket foglalják el; pedig igazán gyorsan nőni csak jó termőhelyen tudnak. A Békési- és Csanádi-hát egyik legjobb termőhelye a nemesnyárnak és az akácnak az országban (a szikesek és vízállásos részek kivételével). Ezeknek talaja — a folyóközi öntéstalajok és Nagykamarás környéke kivételével — mezősi vályog, 35—45-ös kötöttséggel, alul lösszel (pl. Mezőhegyes vidéke), tápanyagban gazdagok, vízháztartásuk kiváló.

Az óriásnyár a legfontosabb gyorsannövő a megyében, különösen a déli részen fejlődik kiválóan, bár északon is elfogadható. Ez a faszorok és erdőszélek nélküli lehetetlen fája. Előnyös tulajdonságai miatt az eddigieknél sokkal nagyobb felkarolása lenne helyes. Szép fejlődést mutat az északi kötött talajokon is, eléggé meggyőző példák a Bélmegyer környéki tanyafásítások vagy az újírázi paraszti faszorai. Leggyorsabb növekedés a déli részen tapasztalható, ahol pl. Nagykamarás közepében egészen különleges méreteket ér el: 17 éves korban 35—45 cm mellmagassági átmérő és 23—25 m-es magasság. Ezt a nyárást egyesek francia-nyárnak tartják, az állományt vizsgáló külföldi szakemberek szerint is *egész Európában pártját ritkítja ez a növekedés*. Ezen a részen (Nagykamarás, Medgyesegyháza, Kevermes, Elek) az egyébként mezősi jellegű, homokos vályogtalaj A-szintje 50—120 cm vastagság között változik, a C-szint pedig eléggé rossz minőségű durva homok, a kötöttség 30 körül van, a talajvíz 3—5 m között mozog. Természetesen a legvastagabb humuszos rétegen vannak a legszebb fák. Szépen szemlélhető ez a bánkúti óriásnyár-faszoron, ahol a műúton a bevágásokban a fák csenevésznek, mert eltávolították az A-szintet; ellenben a feltöltésekben, ahol az A-szintet még vastagították, szinte hihetetlen mértékű növekedést tapasztalunk: 18 éves korban 40—45 cm vastagság és 20—22 m magasság. A nagykamarási és bánkúti nyárok elődeit állítólag Keszthelyről hozták 1935—40 között és a bánkúti erdőben létesített anyatelepből nevelték a suhángokat. Az anyatelep maradványai még megvannak és innen néhány simadugványt a bánkúti csemetekertben gyökereztettek is továbbszaporítás céljából. Az óriásnyár a leginkább alkalmas arra, hogy lassannövők (pl. tölgy) fölé telepítsük tág hálózatban (pl. 10×10 m) előhasználati állományként, mintegy 15 éves koráig ferntartva. Ilyen telepítéseket a Békésmegyei Erdőgazdaság már eddig is végzett, de a lehetőségek még sokkal nagyobbak.

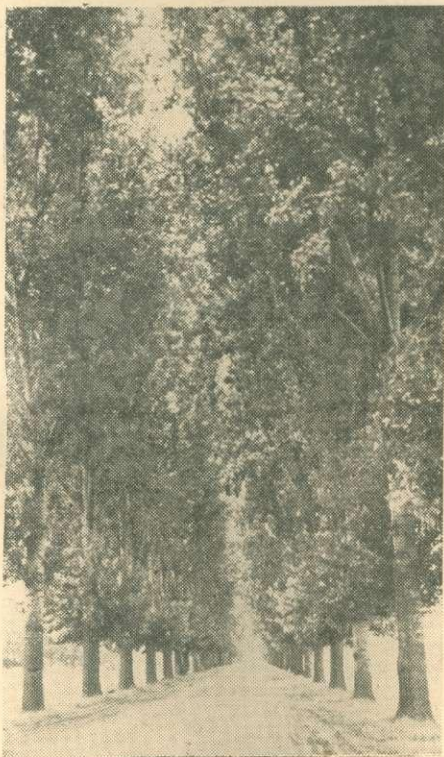
A kanadai nyárok közül jelenleg majdnem kizárólag csak a koránfakadó változat van képviselve. Ez sok helyen még az 50—60-as kötöttségű talajokon is szép fejlődést mutat a faszorokban. Ilyen pl. az okány—újírázi, a dobozi vagy a már kivágott sarkad—gyulai korainyár-faszor. Ezek 35—40 évesek, 40—50 cm vastagsággal és 20—21 m magassággal. Jobb termőhelyen állnak a déli részek korainyárai, így ezeknek fejlődése is szebb, de elmarad az óriásnyáraktól. Későnfakadó nyár található pl. Mezőkovácsházán, itt volt egy elég jófejlődésű faszor is (35 éves, 40—45 cm vastag, 18—20 m magas). Egy-két éve a bánkúti csemetekert is nevel késeinyárt, itt a suhángnak eldugványozott simadugvány egy nyári fejlődés után 2—2,5 m magasságot is elért. Ezt a gyors első-évi növekedést látva, felmerül a kérdés: nem volna-e érdemes a nemesnyárat simadugványról telepíteni, legalább a károsításnak kevésbé kitétt helyeken. Így növedékben nyernénk egy évet, mert a tapasztalat szerint az átültetett csemeték vagy suhángok az átültetést követő nyáron keveset nőnek.

A lakosság nemesnyár csemete- és suhángigényét szinte már nehéz kielégíteni. Főleg az óriásnyárat szeretik. A Békési-háton sok helyen 3—5 m magas fákat ültetnek és gyakran egymástól mindössze 1—1,5 m-re a faszorokban. Jobbára tavasszal ültetnek és néhányszor meglocsolják a fákat. A nyársuhángok csúcsajtásait — helyesen — nem metszik vissza, csak az oldalágakat, így a fá törzse a későbbiekben szebb alakú lesz. A nyéséseket a parasztság 2—3 évenként végi tavasszal; a május—júliusi zöldnyesést nem ismeri, bár ez sok szempontból előnyösebb. Kívánatos lenne évente nyesni, mindig csak a vastagabb ágak eltávolításával.

A hazainyárok közül a fehér- és szürkenyár jön számításba, főleg az északi rész

kötöttebb, esetleg vízállásos részein, ahol a nemesnyárok nem növekednek kellőképpen. Ezekből az őshonos fafajokból erdőségek már nincsenek, csak egyes fák. Az 50—65-ös kötöttségű talajokon is elfogadható, sokszor szép fejlődést mutatnak, s ez arra biztat, hogy nekik is helyet kell biztosítanunk. Jó példák erre a gyulai kastélykert fehérmnyárfái, melyek kb. 100 évesek, 22—25 m magasak. A sarkad—csáki-szigeti szürkenyár-egyed kora 250 évre tehető, 8,5 m kerületű, 30 m magas. Az országban már nem sok ilyen törzs lehet, ezért védetté nyilvánítása, nagyobb hibáinak kijavítása és bekerítése kívánatos volna.

Szép fehérmnyár és szürkenyár erdőcske van Békamegyer—Fáspusztán kb. 0,3—0,3 ha területtel, mindkettő 35 év körüli, gyökérsarj eredetű, 35—40 cm vastagságú, 20—23 m magas, magtermelésre kijelölt állomány. Megjegyzendő, hogy több fehérmnyár-

Oldalt: 18 éves óriásnyárfasor a Bánkút-Medgyesegyháza úton.

Lent: 35 éves korainyárfasor az Okány-Uiráz úton.

egyed törzse a föld felett 1—3 m-ig át van repedve, ami a sűrű állás miatti felnyurgulás, majd elhajlás következménye lehet. A fekete- és rezgőnyár elvétele található egyedei nem nyújtanak biztatást, így ezután is legfeljebb próbálkozásként vehetők számításba.

A tiszaháti nyár eddig eléggé elhanyagolt fafaj volt, pedig előnyösen töltheti be szerepét ott, ahol gyors növést, de aránylag kevés árnyékot kívánunk, s a talaj sem elég jó az óriásnyárnak. Ezenfelül szépeszeti célokat is szolgálhat, sportpályák, ligetek, községek, dűlőutak fásításához a példák szerint is kiválóan alkalmas. A kondoroszi tiszaháti nyárfasor pl. 25 év körüli, 25—30 cm vastagságú, 19—20 m magas, ami eléggé meggyőző.

Az 1956. évi nyári általános felülvizsgálat szerint egyes községekben egyáltalában nem, vagy csak szórványosan volt észlelhető a nyárfarék, pl. Vésztőn vagy Gyomán. Ma már a megye legtöbb helyén megtalálható. Valószínűleg másodlagos és főleg a rossz termőhelyű, állományápolási szempontból elhanyagolt erdőkben hatalmasodott el. Leginkább az óriásnyáron található meg; a nagykamarási nyárok is előfordul, főleg a simább kérgűeken és a sűrűbb állásúakon. A jegerenyárok idős egyedei a fertőzés fészkeinek, terjesztőinek látszanak; a fehér- és szürkenyáron kevésbé

elterjedt, de ennek inkább az az oka, hogy a megyében aránylag még kevés ilyen nyár van.

Az egyéb gyorsannövők közül a fűz a legfortosabb. A fehérfűzet csak az utóbbi években telepítették szórványosan, de a csatornák, árkok mentén itt-ott még látható idős példányok további felkarolását is indokoltá teszik; ilyen öreg fűzek vannak pl. Sarkad, Bémegeyer, Füzesgyarmat környékén. Sok lapos, vízállásos rész kínálkozik a fűzek részére; az öntözött területek mentén is vannak lehetőségek és ezenfelül a fehérfűz az I—II. osztályú szikekre is telepíthető.

A gyorsannövő fajok közé sorolható még a gledicsia, platán, mézgáséger és zöldjuhar. A gledicsiát a megyében találóan korona-akácoknak is hívják, mert az első év kivételével majdnem gyorsan nő, mint az akác. A sziket valamivel jobban bírja, ezért tövistelen változata az eddigi példák alapján továbbra is ajánlható; a vágásokból származó ragy gledicsia-rönkök talán kőrösvidéki különlegességnek számítanak (Kőrösladány). A platán a nyárok elegyfájául és fasorokban önállóan is sokat ígér, a mézgáséger pedig a fehérfűz és nyárok hézagait töltheti ki az üdőbb helyeken. Előbbiből még csak a parkokban vannak szép, idős példányok pl. Gyulán, égerből pedig Szeghalom mellett van egy 9 éves erdősítés, igen szép fejlődésű.

A gyorsannövő fajok telepítési lehetőségei a jelenlegi területaránynál sokkal nagyobbak, mégpedig főleg a nem üzemi részeken. Nagy súllyal jöhetnek itt számításba a fasorok, mert megközelítőleg 710 km vasútvonat, 1230 km műút, 480 km folyó, csatorna, holtmeder, 390 km vizes árok, 7400 km földút, dűlőút van a megyében. Ebből fátlan, vagy alig fásított, mintegy 6100 km. Ezenkívül a lakott helyek közelében zöldövezet létesítésként, továbbá az időszakosan vízállásos részeken vannak nagyobb erdősítési lehetőségek. Aránylag kisebb, de el nem hanyagolható fásítási lehetőségek vannak még a mezőgazdasági területeket, legelőket szegélyező erdősávokban, a telefon- és villanyvezeték nélküli belterületi utakon, a tanyákon és majorokban, a műtárgyak melletti hasznosítatlan részeken (utak, vasutak, csatornák, töltések stb. melletti területek, sarkok, sávok, anyaggyödrök), továbbá az 1—2 éves, lassannövő fajok fölé telepítendő előhasználati állományokban. Ezenkívül a jelenlegi rontott erdők helyén is részben gyorsannövőkkel létesíthető az új állomány és a meglévő lassannövő fajok erdők egy része is célszerűen gyorsannövővé alakítható át. A mezőgazdaság csorbítása nélkül kínálkozó fásítási és erdősítési lehetőségeket nagy vonalakban a 2. számú kimutatás tárgyalja. Ezen túlmenően természetesen indokolt a telepítési lehetőségek konkrét felkutatása.

2. Kimutatás

Fásítási-erdősítési lehetőségek

M e g n e v e z é s	Fásítható terület	Ebből gyorsannövővel telepíthető
	h e k t á r	
a) Fasorok 6100 km-en, összesen 9100 km egysoros	4550	2950
b) Zöldövezet, helységenként 10—15 ha.	950	650
c) Időszakosan vízállásos részek	750	300
d) Erdősávok	350	250
e) Belterületi utak	300	150
f) Tanyák, majorok	150	100
g) Műtárgyak melletti hasznosítatlan részek	150	100
h) Lassannövők felültelepítése, redukáltan, redukció mértéke 0.25	100	100
i) 15 év alatt kivágandó 900 ha. rontott erdő helyén	—	100
j) 15 év alatt kivágandó 600 ha. lassannövő helyén	—	150
Összesen	7300	4850

A fasorokat részben egysorosán, részben kétsorosán, tehát átlag kb. másfélsorosán vettem figyelembe és 2 km hosszúságot 1 hektárnak számítottam, függetlenül a távolságtól. A fasorokban lehetne a fákat 2—3 m-re is ültetni egymáshoz, ami a későbbiekben megritkítható. Így már a fasor teljes kivágása előtt jelentős előhasználati fatömeget kapunk. A kelet—nyugati irányban menő dűlőutaknak legalább a déli útdoldalán telepítsünk egy sor akácot vagy nyárat; ez a fasortól északra fekvő táblákra sem vet nagy árnyékot.

Az új telepítések fajajmegoszlása a következő lehetne: lassannövő 37%, akác 11%, nemesnyár 42%, hazainyár 8%, fűz és egyéb 2%.

A 15 éves távlatban jelentkező fajajmegoszlást, a gyorsannövők felkarolásának szem előtt tartásával a 3. számú kimutatás tünteti fel, szembeállítva a jelenlegi fajajmegoszlással és figyelembe véve a fasorokat is. Feltűnő, de helyénvaló a nemesnyár területi és százalékos felfutása; merynységileg az akác is lényegesen növekszik. Globálisan a gyorsannövő fajok területaránya a mai 40%-ról 49%-ra emelkednék. Népgazdasági szempontból ez szükséges, de szak szempontból is elfogadható. A gyorsannövők területarányán belül a gyorsannövők üzemi területe 35%-ra emelkednék a mai 27%-ról; ugyanez a nem üzemi területek: 70% lehetne a mai 57%-kal szemben. A megye déli és nyugati részein való nagyobb erdősítések és fásítások esetén ez az arány még fokozható.

3. Kimutatás

15 éves távlati fajajmegoszlás

Megnevezés	Nem gyorsannövők	G y o r s a n n ö v ő k				Összesen
		akác	nemesnyár	hazainyár	fűz és egyéb	
Jelenlegi terület, hektár	8 631	3709	1694	250	110	14 394
Jelenlegi terület, %	60	25	12	2	1	100
15 éves távlatban terület, ha.	11 100	4500	5050	800	250	21 700
15 éves távlatban terület, %	51	20	24	4	1	100

A növedéket vizsgálva a gyorsannövő fajok jelentősége még hangsúlyosabb. A fatermelési táblák szerint pl. a nyár a tölgynek itt szokásos 80—90 éves vágásforduló ideje alatt háromszor akkora fatömeget ad a jobb termőhelyeken (a nyár vágásfordulója 25—30 év). De még mindkét fajra nézve közepes termőhelyen is kb. kétszeres fatömeget szolgáltat. Egyébként a tölgy foglalja el jelenleg a megye üzemi erdeinek 50%-át és az összes erdők 40%-át. Az akác is a jobb termőhelyeken kétszeres, a közepeseken pedig másfélszeres fatömeget ad a tölgyhöz képest, ugyanannyi idő alatt. Ezek a viszonyszámok óvatosak. Fasorokban még lényegesen nagyobb lehet a fatömeg-produkció (1,5—2-szerese az állomár.yinak), ez a körülmény pedig figyelemre méltó, mert a fasorok nagy területet foglalnak el, mégpedig jelenleg 15%-át az összes élőfának, de ez 15 év alatt 25%-ra emelkedhet; itt az előhasználati fatömeg (ritkítás, nyesés) is tekintélyes.

A megye üzemi erdeinek folyónövedéke mintegy 28,300 m³ 8131 hektáron és ebből a gyorsannövők 12,300 m³ (43%), 2206 hektáron (27%), még a gyorsannövők jelenlegi alacsony, átlagos kora (11 év) mellett is; az összes üzemi erdők átlagos kora 19 év. A hektáronkénti folyónövedék tehát a gyorsannövő fajoknál 5,6 m³, egyéb fajoknál 2,7 m³, az összes üzemi erdőkben pedig átlag 3,5 m³. A gyorsannövő fajok telepítési lehetőségeinek 15 éven belüli elvégzésével a megye élőfakészlete a jelenleginek már 20 év alatt másfélszeresére, folyónövedéke pedig kétszeresére emelhető, nem számítva az átlagos kor emelkedése miatt amúgyis előálló — szintén jelentős — növedéktöbbleteket. A jelenlegi élőfakészlet mintegy 616 000 m³, a folyónövedék 48 000 m³. A növedék figyelemmel kísérése érdekében szükséges, hogy minden erdészetenél legyen növedékfűrő vagy más növedékellenőrző eszköz. A végvágások és nevelővágások besorolása, továbbá a végrehajtott nevelővágások hatásának vizsgálata és a jövőre levonandó következtetések csak így dönthetők el biztosabban. Ez a szükségesség a gyorsannövő fajoknál még fokozottabban fennáll.

A gyorsannövő fajok felkarolására a falusi lakosság szép példát ad: évtizedek óta — talán a szikes vidékek kivételével — komoly fásítást végez saját részére, főleg akáccal és nemesnyárral. Gondot fordítanak az erdészeti szervek is a gyorsannövő fajok telepítésére, de talán mégsem annyit, mint amennyit a kitűnő termőhelyeken megérdemelnének. Haladó parasztságunk nem idegenkedik az újtól és megérti, hogy kevés a fenyőfa. Akár Nagykamarás vagy Vésztő vidékén és a nyugati részeken is már természetes dolog a nyárfából készült padló, kapu, ajtó, ablakkeret, tetőszerkezet stb. Az akác fájából oszlopot, szőlőkarót, deszkát, kocsit, szánkótalpat, szerszámnyeleket, kútágast stb.-t készítenek magának a leleményes falusi nép. A helyi lakosság faellátását a jövőben nagyrésztben a fasorok és erdősávok anyagából kellene megoldani.

A lehetőségeink megvannak rá, hogy a Békés—Csanádi-háton — de az ország sok más részén is — hamarosan számottevő növedéket érjünk el és a holland vagy francia eredményeket túlszárnyaljuk. A következő népgazdasági tervek időszakában és az erdőgazdasági fejlesztési tervek időtartama alatt előreláthatólag még több farostlemezgyár fog épülni az országban, és valószínűleg megoldódik a vékonyabb faanyag nagyarányú felhasználása is farostlemez-gyártás céljára. Az 1960-ban kezdődő 15 éves távlati erdőgazdasági fejlesztési terv végéig célszerű volna a Kőrös-torkolat tájékán — Szentés környékén — egy egyselőre 25—30 000 m³ évi teljesítőképességű farostlemezgyárat építeni. Ezt a Békés-, Csongrád-, Szolnok- és Bácskiskúni megyei erdőgazdaságok látnák el anyaggal, aminek nagyrésze vízi úton volna szállítható.

Bár a kép korántsem teljes, amit a Békés megyei gyorsannövő fajokról iparkodtam rajzolni, mégis a megállapítások nagyrésze érvényes az egész Tiszántúltra is.

Az ötödik erdészeti világkongresszus

Az Egyesült Nemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) IX. ülészaka részletesen foglalkozott az ötödik erdészeti világkongresszussal is, amelyet az USA-ban Seattle-ben, Washington államban terveznek 1960. augusztus 29. és szeptember 16. közt megtartani. A világkongresszus célkitűzése az erdőzet sokoldalú hasznosságának kidomborítása. Az erdőgazdálkodás kiegészítéseképpen a legelő- és vadgazdálkodásról, az erdők közjóléti szerepéről, a vízgyűjtőterületek rendezéséről és egyéb kapcsolatos tárgykörökben rendeznek előadásokat és vitákat. A trópusi erdőgazdálkodással is foglalkoznak. Szervezett tanulmányútakat rendeznek az északnyugati Csendes-óceáni partvidék változatos erdőgazdasági munkáinak tanulmányozására. Más nemzetek erdészeinek különleges kívánságára tanulmányutat indítanak az erdeitermék laboratóriumához, valamint a délnyugati államokra az arid területeken folytatott erdőgazdálkodás tanulmányozására.

Eddig a következő kongresszusokat tartották meg. Róma (1926), Budapest (1936), Helsinki (1949) és Dehra-Dun (India) (1956). Az ötödik kongresszus lesz az első, amelyet a nyugati féltekén tartanak. A később kialakítandó terveket és programokat a Journal of Forestry ismerteti.

Tudományos minősítéssel rendelkező erdőgazdasági dolgozók

Fekete Zoltán akadémiai levelező tag; Babos Imre a mezőgazdasági tudományok doktora; Magyar János a mezőgazdasági tudományok doktora; Róth Gyula a mezőgazdasági tudományok doktora; Győrfi János a biológiai tudományok doktora; Magyar Pál a biológiai tudományok doktora; Bokor Rezső a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; Gál János a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; Haracsi Lajos a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; Keresztesi Béla a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; Koltay György a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; Pally Nándor a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; Somkúti Elemér a mezőgazdasági tudományok kandidátusa; Igmándi Zoltán a biológiai tudományok kandidátusa; Nemky Ernő a biológiai tudományok kandidátusa; Pagony Hubert a biológiai tudományok kandidátusa; Sébor János a műszaki tudományok kandidátusa.